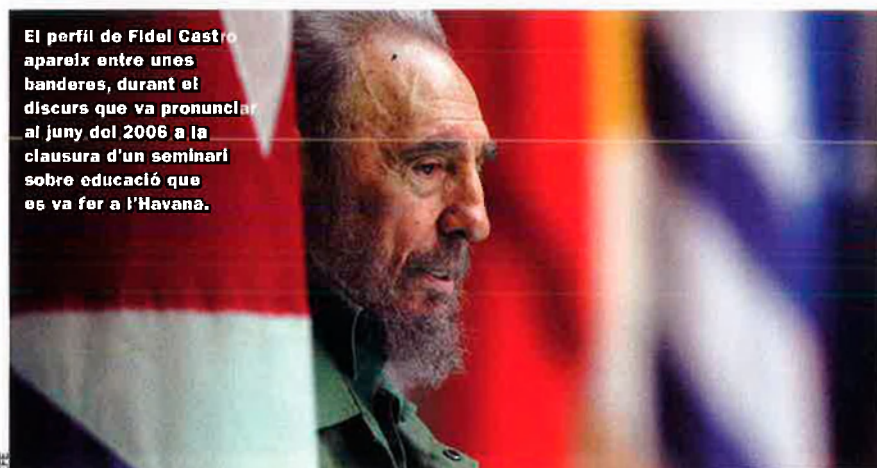

L'anunci de la renúncia de Fidel Castro a la presidència de Cuba obre tot d'interrogants. En primer lloc, no és clar si la retirada de qui ha dirigit la vida dels cubans durant gairebé cinquanta anys serà l'inici de cap reforma; tampoc no se sap si Castro continuarà movent els fils des de la rereguarda i, per acabar-ho d'adobar, caldrà veure si finalment els Estats Units canvien d'actitud respecte a l'embargament.

El castrisme que ve

El perfil de Fidel Castro apareix entre unes banderes, durant el discurs que va pronunciar al juny del 2006 a la clausura d'un seminari sobre educació que es va fer a l'Havana.

Un analista del *Washington Post* escrivia la setmana passada que el bloqueig dels Estats Units contra Cuba de les darreres cinc dècades duraria molt més que no l'objectiu per al qual havia estat imposat; és a dir, la caiguda del règim comunista de Fidel Castro. Efectivament, després de fer-se pública, dimarts de la setmana passada, la decisió del president cubà de no renovar el càrrec de president, el govern dels Estats Units va deixar clar de seguida que no canviaria la política envers Cuba, llevat que variés significativament la forma de govern cubana, principalment pel que fa a l'organització d'unes eleccions lliures i netes. Per tant, tot fa pensar que l'embargament dels Estats Units continuarà essent un dels principals factors que condicionarà l'economia cubana.

Sigui com vulgui, el govern de Cuba, d'ençà que Raúl Castro va agafar provisionalment la direcció del país en caure malalt el seu germà Fidel, ja ha mostrat aquests darrers mesos que està disposat a emprendre reformes, si més

no econòmiques. Raúl Castro, que en el moment de tancar aquesta edició semblava el candidat més ben situat per a ser nomenat president de Cuba a la sessió de l'Assemblea Nacional de diumenge, ha governat fins ara utilitzant una bona dosi de pragmatisme. Ho demostra, per exemple, el repartiment de terres entre els camperols i l'augment dels preus que l'estat paga per alguns productes bàsics, com ara la llet o la carn. A més, Raúl Castro, poc després d'agafar la presidència provisional el mes de juliol del 2006, va fer una proposta ferma als Estats Units per iniciar un diàleg que permetés de superar el bloqueig, i també es va mostrar disposat a parlar sobre la millora de la situació dels drets humans a Cuba. La idea de qualsevol diàleg entre Cuba i els Estats Units, tanmateix, va ser rebutjada pel govern de George Bush.

Pas als joves. Per tot plegat, molts experts en política de Llatinoamèrica veuen molt probable que, amb Raúl Castro al capdavant del govern, Cuba

emprenqui una tongada de reformes econòmiques. Una cosa que, de fet, molts sectors de la societat cubana demanen amb insistència, per tal de millorar les condicions de vida de la població.

Una altra de les incògnites que es van dissipant és que, tal com va deixar entreveure Fidel Castro ara fa uns quants mesos, el règim cubà, tot i mantenir Raúl a la cúspide, deixarà que gent més jove tingui un paper rellevant a les altes instàncies del poder; gent que no va viure la caiguda de la dictadura de Fulgencio Batista el 1959, com el vice-president Carlos Lage, o bé el ministre d'Afers Estrangers, Felipe Pérez Roque.

De tota manera, la figura de Fidel Castro, indiscutiblement un dels dirigents més importants de l'Amèrica Llatina dels darrers cinquanta anys, continuarà molt present en l'imaginari de la classe política sud-americana. Un dels principals aliats, el president veneçolà Hugo Chávez, tot i ser conscient que a partir d'ara estarà una mica més sol, va declarar que homes com Fidel Castro "no es retiren mai". Semblantment va reaccionar el president del Brasil, Luis Inácio Lula da Silva, que va assegurar, referint-se a Castro, que "el gran mite continua". Alguns altres mandataris ideològicament propers a Castro, com ara el president de Bolívia, Evo Morales, i el de Nicaragua, Daniel Ortega, van reconèixer la importància que ha exercit sobre ells el líder cubà i, sobretot Ortega, es va mostrar convençut que Castro, amb càrrec o sense, continuarà essent "el líder indiscutit i l'autoritat moral del poble de Cuba". Això no obstant, per molt que diguin, l'esquerra llatinoamericana, que els darrers anys ha tornat a apropar-se a alguns dels postulats que Fidel Castro ha defensat tota la vida, se sentirà, d'ara endavant, una mica orfe de referents.

Xevi Camprubi